

CE URMEAZĂ DUPĂ CARIERA MILITARĂ? PENSIILE MILITARE TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR

WHAT COMES AFTER THE MILITARY CAREER? MILITARY PENSIONS PAST, PRESENT AND FUTURE

Colonel (r.) prof. univ. dr. Benoni ANDRONIC*

*(Academy of Romanian Scientists, 3 Ilfov Street, 050044, Bucharest,
Romania, email: secretariat@aosr.ro)*

Rezumat: Autorul articolului, studiind informațiile existente în sursele naționale și din străinătate, analizează aspecte definitorii privitoare la modul de acordare a pensiilor cadrelor militare în rezervă și retragere, acum când pe plan național există o multitudine de opinii în ceea ce privește clasificarea acestor pensii, modalitățile lor de calcul și așa-zisa echitate, comparându-le cu pensiile civile.

De asemenea, sunt analizate actele legislative privitoare la pensiile militare și maniera de evoluție în timp a acestora, precum și criteriile și motivația care stau la baza acordării lor.

În comentariul și concluziile autorului, acesta atrage atenția că, acum când pacea și securitatea europeană sunt amenințate, când la frontiera României se desfășoară un conflict armat, cel mai mare de după Al Doilea Război Mondial, a continua să discutăm despre pensiile militare și echitatea acordării lor poate genera controverse cu efecte nedorite privitoare la securitatea națională.

Cuvinte cheie: cariera militară, pensie de serviciu, pensie militară, pensie ocupațională, pensie specială, contributivitate, militari activi, militari în rezervă, militari în retragere, drepturi dobândite.

Abstract: The author of the article, studying existing information from national and foreign sources, analyzes defining aspects regarding the method of granting pensions to military personnel in reserve and retirement, at a time when there are a multitude of opinions at the national level regarding the classification of these pensions, the methods used to calculate them, and their so-called fairness, comparing them with civilian pensions.

The legislative acts relating to military pensions and their evolution over time are also analyzed, as well as the criteria and motivation underlying their granting.

In the author commentary and conclusions, he points out that now, when European peace and security are under threat, with an armed conflict taking place on Romania's border, the largest since World War II, continuing to discuss military pensions and the fairness of their award may generate controversy with undesirable effects on national security.

Keywords: military career, service pension, military pension, occupational pension, special pension, contributory, active military personnel, reserve military personnel, retired military personnel, acquired rights.

---

* Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, Secția de Științe Militare, email: benoneandronic@yahoo.com.

Introducere

Inevitabil, cariera militară se încheie, pentru cei norocoși, cu pensionarea pentru limită de vârstă (mai mică decât cea standard pentru civili) și trecerea în rezerva armatei cu gradul dobândit în timpul carierei militare. Urmează trecerea în retragere, cam la vârsta standard de pensionare a civililor. Este evident că militarii, ca tineri pensionari, nu vor sta degeaba și vor încerca să se implice în viața socială, culturală sau pe piața muncii, ca bugetari sau privat. Astfel, pensia militară, obținută pentru activitatea trecută, poate fi suplimentată cu salariul pentru munca depusă ulterior, pentru care rezervistul are calificare sau se recalifică corespunzător. Dar acum apare controversa celor nemulțumiți că altul muncește mai mult și deci câștigă mai mult, și cerința unora pentru anularea drepturilor specifice dobândite conform legii, în virtutea unei false echități care privește banii și nu munca.

Unii politicieni tind să asculte cererile de așa-zisă echitate, pentru motive electorale, dar și pentru a face economii la buget, pentru alte cheltuieli. De aici începe o polemică socială, financiară și juridică (care merge până la nedreptăți consfințite de lege), dar și cu exemple pozitive din trecutul armatei și din alte armate importante.

1. Cariera militară

Militarii, ca „*oameni de arme*” (lat. *milites* = luptător), sunt cei care apără țara de dușmanii din exterior și la nevoie de cei din interior. Instituțiile de forță au și unități militare, cu personal special instruit și înarmat pentru aplicarea forței letale dacă situația impune, în principal MApN, MAI, MJ și Serviciile secrete SRI, SPP, SIE etc.

Pentru acest personal, bărbați și femei, cariera militară începe prin studii specifice pentru diferite arme și specialități militare, în Academii militare pentru ofițeri, în Școli militare pentru maiștri militari, subofițeri și gradați. Pregătirea poate începe din adolescență în Colegii și Licee militare, după împlinirea vârstei de 15 ani (ieșirea din copilărie și intrarea în vârsta adultă). Toți cetățenii valizi se pot înrola voluntar sau obligatoriu (la mobilizare generală) în unități militare, conform pregătirii militare, sportive, civile sau aptitudinilor personale. Deși înarmarea și instruirea militară a poporului comportă uneori riscuri pentru conducerea statului respectiv: Rusia în 1905 și 1917, Ungaria 1919, România 1989, Iugoslavia 1999 etc. sau cauzează instabilitate politică: Irak, Siria, Libia, Afganistan etc.

După absolvirea pregătirii militare se dobândesc succesiv gradele militare corespunzătoare, conform legii și regulamentelor militare, iar după un serviciu militar standard de 25 de ani (moștenit de la armata romană), militarul se poate pensiona. Dar aceștia sunt încă la vârsta activă social și profesional, deși uzura biologică (vârsta, boli, stres etc.) îi face inapți pentru Serviciul militar activ. Alături de toți cei care din diverse motive au abandonat cariera militară, dar din punct de vedere medical sunt clasați *Apt combatant* sau *Apt necombatant* sau chiar uneori *Inapt serviciul militar*, alături de civilii voluntari, constituie **rezerva armatei** pentru situații de criză sau război.

Problema de efective a Armatei Române este că la efectivele de pace, de 70 - 90 000 de militari mai sunt doar 55 000 de rezerviști (în prezent în curs de reevaluare pentru clarificarea situației lor medico-militare), iar pentru cerința de 30 000 de noi voluntari s-au prezentat numai 3000 (deci eficiență 10%)¹. Numai în privința medicilor militari, care sunt sub necesar, au fost oferite 20 de posturi pentru medici civili, dar s-au prezentat doar 5 medici (femei) la cursurile de pregătire medico-militară la Institutul Medico-Militar, unul a abandonat, iar unul a trecut în rezervă după repartitie (deci eficiență 15%), încât a trebuit să se suplimenteze locurile la admitere la Institutul Medico-Militar. Dacă se compară situația cu vremea când armata era cvasi-obligatorie pentru toți tinerii care deveneau soldați sau gradați în rezervă, iar viitorii intelectuali deveneau ofițeri în rezervă, armata avea rezerve de ordinul milioanei, iar aceștia își mențineau pregătirea prin participare la Gărzi patriotice, Crucea Roșie etc, deci în caz de nevoie aveau de unde să aleagă pentru încorporare. Toți medicii bărbați și femei deveneau ofițeri în rezervă și toți asistenții medicali bărbați și femei deveneau subofițeri în rezervă. Preoții și învățătorii, fiind cei mai respectați în satele lor, deveneau sublocotenenți de infanterie în rezervă. Dar timpul a erodat această bază de rezerviști, iar înlocuirea lor a fost deficitară și dacă nu se iau măsuri eficiente starea se va agrava, tocmai acum când situația militară internațională este periculoasă.

Noile propuneri sunt de a prelungi vârsta de pensionare la limita de vârstă de la maximum 55 de ani și trecerea în rezervă, la 65 de ani și trecerea direct în retragere. Această schimbare ar reduce presiunea financiară asupra sistemului de pensii militare, dar ar afecta și numărul de rezerviști disponibili. În urmă cu mai mulți ani a mai existat o limitare similară, ofițerii combatanți la 57 de ani, necombatanții la 60, iar medicii militari la 65 de ani, dacă doreau și erau ași. Însă rezervele erau practic inepuizabile, prin armata obligatorie, iar în lupta de apărare rolurile de trupe auxiliare și de sprijin necombatant revenea Gărzilor patriotice organizate pe întreprinderi sau localități, Gărzilor de tineret organizate pe instituții de învățământ și formațiunilor de Cruce Roșie organizate teritorial. Chiar dacă armamentul nu era foarte performant, rezerva umană era suficientă pentru susținerea fronturilor în condițiile apărării patriei de întregul popor. Dar lucrurile s-au schimbat, situația evoluează și armata trebuie să se adapteze condițiilor prezente. Altfel există riscul de epuizare a forței combatante, ca în războiul din Ucraina.

2. Biologia vârstelor

Succesul biologic al speciei *Homo sapiens sapiens*, datorat evoluției relațiilor sociale și medicinei moderne, în special vaccinologiei și antibioterapiei, este fără egal în biosfera Terrei. Reversul medaliei: populația tinde în timp să depășească posibilitățile de susținere a vieții pe planetă, iar îmbătrânirea crește balastul demografic. Este „*bomba cu ceas*”

¹. Grok 3: Ce este nou și ce este diferit la noul model AI, disponibil la https://ro.actualidadgadget.com/grok-3-noi-caracteristici-%C8%99i-diferen%C8%9Be-ale-noului-model-ia/#google_vignette, accesat la 14.10. 2025.

a demografiei moderne, care se va declanșa probabil după ce proporția celor ieșiți din activitatea utilă societății o va depăși semnificativ pe a celor în activitate.

Vârstele omului: Aristotel a descris filozofic cele trei vârste ale omului: copilăria, maturitatea și bătrânețea, dar nu a cuantificat vârstele în ani, recunoscând implicit variabilitatea individuală. Speranța de viață în Uniunea Europeană și SUA depășește 80 de ani, în Japonia se apropie de 90 de ani, iar la noi abia a trecut de 70 de ani, ceva mai mare la femei decât la bărbați.

La om există o stadializare a vârstelor, în funcție de etapele biologice, aplicabilă practic la toate speciile din regnurile lumii vii. Pragurile sunt diferite, dar în practică s-au impus cele americane, respectiv 16 ani (când copilul termină școala generală de 10 ani) și 65 de ani (când adultul se pensionează). Este mai degrabă o *stadializare socială*, care sigur va suferi modificări, căci se discută despre vârste de pensionare spre 70 de ani sau peste, dar trebuie să pornim inițial de la *clasificarea biologică*, cea care se corelează cel mai bine cu capacitățile de învățare, procreare, muncă în folosul societății și al individului, ca ființă bio-psiho-socială.

Vârsta întâia, perioada de dezvoltare cantitativă și calitativă, numită **copilărie** se situează de la 0 la 14 ani, cu următoarele subperioade, de la naștere, 0-1 ani = **nou-născut** sau sugar, 1-5 ani = **copil mic** (de creșă, grădiniță, preșcolar), 5-10 ani = **școlar mic** (școală primară), 10-15 ani = **școlar mare** (școală secundară, gimnaziu), care în mod obișnuit sunt general obligatorii, formând copilul pentru o viață adultă utilă lui și societății.

Practic, la împlinirea vârstei de 15 ani copilul normal dezvoltat devine adult, dar în faza de tranziție este considerat **adolescent**. În funcție de evoluția individuală, adolescența se suprapune peste ultimii ani ai copilăriei și primii ani ai vârstei adulte. Diferențele individuale însă, cele sexuale, rasiale, naționale, climatice, alimentare, educaționale ș.a. fac să nu concorde aceste vârste la toți oamenii. Așa că în practică ne referim doar la medii aritmetice, cu abateri mai mici sau mai mari, iar experiența ne confirmă această variabilitate. Dar uneori propriile noastre prejudecăți ne fac să vedem greșit această evoluție naturală, amplificând contradicțiile dintre generații. De două secole savanții încearcă să convingă părinții și educatorii, Jules Verne a scris romane pentru adulți („*Căpitan la 15 ani*”, „*Insula copiilor*” etc.), dar care nu numai că nu au reușit să schimbe mentalitatea, dar au devenit... romane pentru copii. Adulții nu vor să accepte că la 15 ani copilul nu mai este copil, ci un adult tânăr, și de aici pornește conflictul dintre generații.

Social vorbind, la 14 ani, copilul devine cetățean și primește act de identitate, deci cetățenie, cu drepturile și obligațiile aferente. La 15 ani poate munci ca salariat (cu acordul părinților), iar la 18 ani devine major juridic, are drept de vot, de proprietate, de căsătorie, de militarie etc. Dar mulți adulți preferă să îi considere tot copii, să nu îi respecte ca pe egali, să nu li se adreseze politicos, să nu le acorde drepturile și mai ales să nu le impună dreptat obligațiile de cetățean adult. Eroarea de a acorda drepturi exagerate

copiilor și de a nu acorda drepturile firești adolescenților a dus la generațiile actuale de copii răsfățați, neînvățați cu disciplina în muncă (respectiv învățatură) și în comportare, precum și a adolescenților rebeli fără cauză, pe care societatea (și armata) nu poate să conteze. Iar școala, uneori și legea, agravează această problemă.

Din punct de vedere biologic, de la 15 ani până la 60 de ani se consideră **vârsta a doua, maturitatea** sau vârsta adultă, perioada dezvoltării biologice complete și reproductive. Aici distingem trei subperioade: între 15 și 29 de ani = **adultul tânăr**, între 30 și 44 de ani = **adultul matur**, respectiv, între 45 și 59 de ani = **adultul vârstnic**. Este perioada când la femei se instalează premenopauza, menopauza, postmenopauza sau diferite afecțiuni, iar la majoritatea bărbaților, se instalează andropauza, scade capacitatea de reproducere etc.

Biologic vorbind, la 60 de ani începe **vârsta a treia** = bătrânețea, când funcția de procreare dispare, iar componentele și funcțiile organismului se deteriorează lent, dar ireversibil, erorile genetice se acumulează și multe celule evoluează spre apoptoză (autodistrugere). Și această perioadă se împarte în trei subperioade. Prima, **senescența**, (adică perioada de îmbătrânire) se manifestă între 60 și 74 de ani. Este variabilă ca debut și durată, manifestări anatomice, fiziologice, clinice, psihologice, intelectuale, în funcție de: caracteristici individuale, sex, rasă, educație, antrenament, antecedente patologice și fiziologice, starea de sănătate fizică, psihică și intelectuală, familie, anturaj ș.a. Din perspectiva biologiei moleculare, fiind și o problemă de geronto-genetică și de farmacogenomică, ar putea exista speranțe pentru terapii de prelungire a perioadei de bunăstare fizică și intelectuală, și chiar a duratei de viață. Din punct de vedere social, și al capacității de muncă, senescența se încadrează la vârsta a doua, ca adult senescent. Deci limitele maxime ale vârstei a doua, de adult, ar fi între 15 și 74 de ani, cu o durată totală de 60 de ani².

Următoarea subperioadă, între 75 și 89 de ani = **senectutea**, este bătrânețea propriu-zisă. Ea marchează o scădere evidentă a performanțelor individuale, anatomia și fiziologia se schimbă vizibil și omul ajunge la limita vieții active, iar pentru majoritatea, în această perioadă survine **decesul**, prin boli cronice sau acute, accidente sau încetarea funcțiilor vitale (natural). Speranța de viață a omului este în jurul vârstei de 80 de ani. Trebuie să deosebim **senectutea**, fiziologică, de **senilitate**, care este patologică, adică semnele bătrâneții prezente la adulți sau chiar la copii.

Ultima etapă este **longevitatea**, puținii oameni care împlinesc 90 de ani și peste fiind numiți **longevivi**; unii depășesc 100 de ani și sunt numiți **centenari**. Speranța de viață continuă să crească în toate țările civilizate. În mod excepțional, sunt și oameni care depășesc această vârstă, recordurile recunoscute oficial fiind la bărbați 112 ani și la femei 120 de ani. Se consideră că 120 de ani ar fi limita biologică absolută de supraviețuire a

² Viorel Ordeanu, „Retirement and Modern Demography” OAJ Gerontologi & Geriatric Med, 2025, pp. 1-2.

omului, dar care nu mai este sănătos bio-psiho-social, ci doar *sănătos corespunzător vârstei*³.

3. Prelungirea duratei de activitate

Ținând cont de cele enunțate anterior, de particularitățile ontogenetice (individuale) și filogenetice (moștenite), de ocupație și de uzura individuală, există un interval variabil de timp în care omul poate fi activ, util societății și lui însuși. Urmarea, bazată pe știință, este propunerea ca legea să accepte ca *orice salariat să poată opta*, în funcție de aptitudinile, dorința și profesia sa, pentru *pensionare în intervalul de vârstă 60 - 75 de ani*. Și la noi, legea veche prevăzuse, în afara situațiilor de pensionare la vârste mai mici pentru anumite profesii, față de limita de 57 de ani la femei și 60 de ani la bărbați, și unele cazuri de prelungire a vârstei de pensionare, la cererea salariatului. Există acum posibilitatea unui plus de câțiva ani de activitate (față de vârsta standard) pentru intelectuali, ținând cont că pregătirea lor a fost îndelungată, iar experiența le sporește valoarea. Prin completarea legii actuale cu propunerea de mai sus, similară vechii legi, s-ar crea posibilitatea de prelungire a duratei de activitate cu 10 ani pentru anumite categorii de intelectuali al căror aport este valoros, în special în învățământ și cercetare, inclusiv pentru formarea noilor generații de specialiști, și la care se înregistrează deficit cronic de personal.

Pentru cei care pot și vor să lucreze și după 75 de ani, se poate aplica regula existentă cu aprobare anuală, pe bază de cerere personală și control medical și psihologic. Aplicarea acestui algoritm ar reduce presiunea financiară asupra fondului de pensii, ar mări contribuția socială a salariaților, ar îmbunătăți calitatea muncii prin menținerea celor cu experiență și calificare de excepție și ar suplini lipsa de personal înalt calificat.

Pentru a stimula munca utilă, în toate formele ei, ar fi bine ca perioada activă să fie considerată de la începerea oricărei activități după absolvirea școlii generale (care este obligatorie) după care orice activitate este benevolă, când copilul devine adult, și până la împlinirea vârstei minime de pensionare de 60 de ani, a celei standard de 65 de ani, a noii limite de vârstă propusă de 70 de ani pentru anumite categorii, a limitei de vârstă propusă de noi de 75 de ani sau a vârstei maxime de activitate a persoanei respective, ceea ce ar însemna în total 45 - 60 de ani de muncă (inclusiv învățatură), din care s-ar scădea eventuale perioade de întrerupere. Iar pensia generală cu contributivitatea individuală va fi suplimentată cu vechimea în muncă⁴. Ar fi un imbold suficient pentru continuarea studiilor și pentru angajarea tinerilor în muncă, care probabil ar rezolva și criza forței de muncă și insuficiența fondului de pensii, dacă s-ar dori, nemaifiind necesară imigrația.

³ Viața Medicală, disponibil la <https://www.viata-medicala.ro>>dosar, accesat la 18.10.2025.

⁴ Mirela Mustață, „Speranța de viață și durata de viață de-a lungul istoriei”, eAsistent.ro, disponibil la <https://www.easistent.ro/?p=7840>, accesat la 20.10.2025.

Dacă există voință politică, se poate elimina imediat acest „pat al lui Procust” reprezentat de o lege a pensionării prea rigidă și restrictivă, cu limite fixe, care nu ține cont de individualitatea pensionabilului. Salariații nu ar mai fi pensionați uniform, fals egalitarist, de fapt **discriminatoriu**, fără să se țină cont de aptitudinile, dorința și importanța socială a muncii lor. După care apar probleme că nu avem suficientă forță de muncă și se apelează la imigrație.

Câteva observații interesante

În urmă cu câteva secole, când speranța de viață era sub 40 de ani, o Bulă papală cu putere de lege stabilea că „*Pentru alegerea unui nou papă trebuie să participe numai cardinali tineri, care nu au trecut de 80 de ani*”⁵ și este valabilă și în prezent.

Academicienii au prin lege permisiunea de a lucra în continuare dacă vor, „*atâta timp cât sunt valizi*”. Doctoratele conduse de profesori bătrâni după pensionare sunt conduse în cotutelă cu un alt profesor abilitat pentru conducere de doctorate, pentru orice eventualitate...

Deși gradele militare depind de vechime și realizări profesionale, contează și limita de vârstă, progresivă, pentru pensionare, iar la gradul de mareșal nu mai există nicio limită.

Călugării, țăranii, pescarii și alte categorii, în mod obișnuit, nu au pensie sau este doar simbolică, dar pot să lucreze mai departe, cât pot și cât vor; eschimoșii bătrâni, când nu mai erau în stare să vâneze, plecau din iglu și se culcau pe gheață, definitiv. Mediul privat permite ca după pensionare să se lucreze în continuare sau pe alte funcții, corespunzător aptitudinii sau să angajeze pensionari.

Activitățile de voluntariat ale oricui, inclusiv ale pensionarilor, pot fi desfășurate benevol oricând și oricât, dar cu obligații reciproce. Activitățile sociale sau caritabile ale pensionarilor pot fi desfășurate benevol oricând și oricât, fără obligații.

Pe vremea când limita de vârstă la armată era 57 de ani, iar la civili 60, pensionarii militari puteau să ocupe funcții civile până împlineau 60 de ani, dar salariul era doar până la completarea pensiei la valoarea ultimei solde avute. Iar pensia de colonel era semnificativ mai mare decât solda de căpitan.

4. Pensionarea ca drept

Vine o perioadă din viață când capacitățile fizice și/sau psihice nu mai corespund cerințelor profesionale și în lumea civilizată persoana respectivă se pensionează, la limita de vârstă conform legii sau uneori din motive medicale (boli cronice, boli profesionale, accidente, accidente de muncă etc.). Dacă mai toți știu *cum să încalce* la început de carieră, prea

⁵ Adrian Zia, Regulile Conclavului pentru alegerea unui nou papă. De la "Extra omnes" la fum alb, disponibil la <https://ziare.com/reguli-conclav/regulile-conclavului-pentru-alegerea-unui-nou-papa-1936799>, accesat la 23.10. 2025.

puțini știu *cum să descălece* la final de carieră și riscă să se prăbușească, dacă nu sunt sprijiniți și integrați social.

Vârsta medie a românilor era de 43,2 ani în 2020, cu o populație mai îmbătrânită peste 65 de ani în mediul rural, de cca 20%⁶. Speranța de viață la naștere de 76,6 ani în 2023, mai mică la bărbați cca 71,7 ani⁷, cu aproape 10 ani mai mică decât media UE, dar speranța de viață (ani trăiți fără dizabilități) a scăzut la 59 de ani, fiind cea mai mică din UE, punând presiune pe sistemul medical.

Raportul dintre pensionari și salariați este în România de 8:10, cu diferențe între județe, cum de altfel există diferențe între țările europene, unde guvernării au crescut treptat vârsta de pensionare și unii chiar acordă stimulente pentru cei care vor să muncească până la o vârstă înaintată.

Dar îmbătrânirea populației ridică tot mai multe provocări economice și sociale⁸ și afectează pensiile în România⁹, iar argumentul demografic nu pledează pentru creșterea vârstei de pensionare¹⁰. Totuși noile legi prevăd pensionarea ambelor sexe la 65 de ani (dacă au vechimea corespunzătoare în muncă), cu unele excepții în plus pentru unii intelectuali sau în minus pentru anumite profesii cu stres fizic și/sau psihic deosebit: militari, polițiști, servicii secrete, magistrați, aviatori, diplomați și alte categorii, care nu ar putea să lucreze eficient până la vârsta standard de pensionare.

Încă din Antichitate exista dreptul militarilor la pensie, la romani după minimum 16-20-25 de ani de armată. De exemplu la romani, soldații care ajungeau la 45 de ani (lat. *veteranus*, adică bătrânii) erau recompensați cu bani (sesterți de aur sau 3000 de denari)¹¹, primeau cetățenie romană (dacă nu o aveau) și un lot de pământ pentru casă și agricultură în zona de dislocare, își întemeiau o familie (de exemplu în Dacia) și începeau o nouă viață ca civili înstăriți. De altfel, armata romană recunoștea că vârsta influențează aptitudinea de luptă, așa că tinerii militari, în jurul vârstei de 20 de ani formau infanteria ușoară care hărțuia inamicul în fugă (fiind mai sprinteni) înainte de bătălie, aruncând sulițe, fără să angajeze lupta. Adulții formau liniile de infanterie grea, care lupta efectiv, iar soldații trecuți de 40 de ani erau în rezervă, sub formă de *falangă macedoneană*, cu sulițe lungi,

⁶ Călin Pop, Situația demografică în România: impactul asupra structurii populației în 2024, disponibil la <https://www.msnews.ro/situatia-demografica-in-romania-impactul-asupra-structurii-populatiei-in-2024>, accesat la 24.10. 2025.

⁷ România are a treia cea mai mică speranță de viață din UE, disponibil la <https://www.digi24.ro/stiri/romania-are-a-treia-cea-mai-mica-speranta-de-viata-din-ue-cati-ani-traieste-in-medie-un-roman-2782739>, accesat la 25.10. 2025.

⁸ disponibil la [stirileprotv.ro/stiri/actualitate/imbatrănirea-populatiei](https://www.stirileprotv.ro/stiri/actualitate/imbatrănirea-populatiei), accesat la 26.10. 2025.

⁹ disponibil la <https://www.wnn.ro/blog/ghid-financiar/cum-influenteaza-varsta-pensionarea>, accesat la 27.10. 2025.

¹⁰ Contributors 23 mar 2023 disponibil la <https://www.contributors.ro/argumentul-demografic>, accesat la 31.10. 2025.

¹¹ Cum a fost inventată pensia. Cine au fost primii români care au beneficiat de pensie, disponibil la <https://playtech.ro/2024/cum-a-fost-inventata-pensia-cine-au-fost-primii-romani-care-au-beneficiat-de-pensie>, accesat la 04.11. 2025.

statică, în spatele cărora se refugiau unitățile învinse pentru a se regrupa sau retrage (deci *in extremis* se sacrificau pentru camarazii lor). Și în Armata Română a existat obiceiul recompensării veteranilor merituoși cu loturi de pământ, date de Domnitori, Regi sau Președinți, dar pierdute ulterior, multe fiind acum parte din cele 40% terenuri agricole românești cumpărate de străini.

Viața cazonă, cu disciplină și organizare strictă, cu program precis (*soldatul nu doarme, ci execută program de somn*), cu ascultare ierarhică la toate nivelurile (*din doi soldați, unul e șef*), cu îndeplinirea întocmai a ordinelor (*ordinul se execută, nu se discută*) creează un fel de automatism la militari pentru toată viața (de ex. soldații japonezi uitați în junglă sau soldații români refugiați în munți) dar și o autodisciplină. Dar aceasta face ca atunci când nu mai există constrângerea instituțională și programul impus, fostul militar lipsit de grupul lui organizat, dacă nu își găsește o preocupare socială și/sau profesională majoră, riscă să decadă fizic și psihic, încât se spunea încă din vremea lui Napoleon, că *pentru militari pensionarea este piatra tombală* (de mormânt).

Toate acestea reflectă uzura fizică și psihologică asociată profesiei militare, riscurile implicate (lupte, marșuri, misiuni în condiții extreme etc.) și necesitatea menținerii în permanență a unei armate active, formată din persoane tinere și apte fizic, dar bine instruite.

Din punct de vedere biologic, militarii sunt supuși unor condiții de muncă solicitante: antrenamente intense (soldații romani doreau să plece la război ca să se mai odihnească!), expunere la riscuri, stres psihologic, care justifică și în prezent pensionarea la o vârstă mai mică, (45-55 de ani, în funcție de grad, dacă au vechimea necesară în armată), comparativ cu majoritatea profesiilor. După pensionare ca militari, dacă au capacitatea de muncă, aceștia pot să lucreze în alte domenii, conform pregătirii, dar capacitatea de reintegrare pe piața muncii depinde de starea de sănătate și de competențele dobândite.

În multe țări, pensiile militare sunt considerate *ocupaționale*, deoarece sunt legate de specificul profesiei și nu de privilegii (adesea nejustificate). Dar în România acestea sunt incluse în categoria „*pensiilor speciale*” în dezbaterile publice și legislative, creând confuzie și controverse, poate cu rea intenție. În România, conform Legii nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat, se reglementează pensiile pentru militari, polițiști și angajații serviciilor de securitate (SRI, SIE, STS, SPP etc.) care sunt gestionate separat de casele sectoriale de pensii ale MApN, MAI, SRI și nu de Casa națională de pensii (CNP), deci nu din fondul de pensii.

Criteriile de acordare sunt clar stabilite de lege, dar presa relativizează aceste prevederi. Vârsta de pensionare este de minimum 45-55 de ani, cu vechime militară minim 25 de ani, inclusiv studiile militare. Aici opinăm că s-ar putea face o modificare, minim 30 de ani incluzând și Liceul/Colegiul militar, deoarece este în perioada de adolescență, când tânărul poate să opteze pentru studii (inclusiv militare) sau muncă și care nu intră în calcul.

Calculul pensiei militare reprezintă 65-80% din media veniturilor brute din ultimile 6-12 luni de activitate, deci în funcție de gradul și funcția la care a ajuns pensionabilul, incluzând și sporuri pentru condiții speciale (risc, misiuni, război), iar actualizarea trebuie făcută în funcție de inflație, dar și de soldele militarilor activi din prezent, pentru a fi echitabilă.

Se consideră că în 2025 valoarea medie a pensiilor militare brute este de 4000 - 8000 lei/lună, cu excepții pentru generali la care media este de 10 000-15 000 pe lună. Numărul total de beneficiari este de cca 80 000 (militari, polițiști etc.) însumând un cost bugetar de aproape 8 miliarde de lei anual (1,6 mld. euro) adică 0,42% din PIB¹², deci nesemnificativ la nivel național. Din acești bani, o parte se întoarce la Buget sub formă de impozit și asigurări de sănătate.

Spre deosebire de pensiile obișnuite, contributive, care se bazează pe Punctul de pensie (realizând o medie de 2200 lei pe lună), pensiile militare nu depind strict de contribuțiile plătite ci de ultimile venituri și de condițiile de muncă. Nu se poate calcula după contributivitate deoarece cariera militară se încheie devreme (deci s-ar calcula în punctaj mic), iar în prima parte plățile sunt simbolice deci nu există contributivitate, așa că pensiile militare ar fi foarte mici și nimeni nu ar mai fi tentat de cariera militară. Pe de altă parte, nici prelungirea vârstei de pensionare egală cu a civililor nu este fezabilă, deoarece nu se poate trimite la instrucție sau la luptă o armată de bătrâni (adulți vârstnici sau senescenti) cu sănătatea șubrezită și fără capacitate de efort fizic, așa cum vedem că se întâmplă în războiul din Ucraina.

Argumentul *pensiilor ocupaționale* are justificare biologică și profesională. Militarii sunt expuși la uzura fizică și psihologică semnificativă, ceea ce justifică pensionarea timpurie. Mulți dezvoltă afecțiuni musculo-scheletice (mecanice sau degenerative) sau șoc post-traumatic sau altele, care reduc capacitatea de luptă sau de muncă după 20-25 de ani de armată. Pensionarea timpurie permite armatei să mențină un personal activ apt pentru serviciul militar, ceea ce este esențial pentru apărarea și securitatea națională. În țările cu armate puternice (SUA, Franța etc.) pensiile militare sunt considerate ocupaționale, cu vârste de 45-50 de ani și min 20 de ani vechime în armată, fiind separate de cele civile.

În România, militarii pensionați la 45 -55 de ani pot să lucreze în sectorul privat sau public (deocamdată) în domeniul lor profesional, consultanță, securitate privată etc., dar reintegrarea este uneori dificilă din cauza lipsei programelor reale de reconversie profesională. Toate aceste adevăruri sunt comentate polarizat de civili, fie pro, fie contra, dar și de presa de diferite orientări.

---

¹² Informațiile provin din surse precum Playtech, disponibil la <https://playtech.ro/2025/cat-castiga-la-pensie-un-colonel-mai-un-ofiter-sau-un-subofiter-in-2025/>; HR România, disponibil la <https://hr-romania.ro/calculator-pensie-militara-2025/> și Bani Noștri, Calculator pensii militare, disponibil la <https://www.baniinostri.ro/calculator-pensie-militara-2025/care-analizeaza-legislatia-si-calculele-pensiilor-militare-in-2025>, accesat la 05.11.2025.

Legislația românească și dezbaterile publice grupează pensiile militare cu alte *pensii speciale* (magistrați, parlamentari și alții) deși au o justificare diferită, nefiind privilegii ci sunt urmarea unor riscuri profesionale reale. Unii cer reducerea tuturor pensiilor speciale, pentru echitate, dar alții argumentează că în realitate *pensiile militare nu sunt speciale ci ocupaționale*, datorită naturii muncii.

Uniunea Europeană se implică indirect, prin cerințe Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), jalonul 215¹³, cerând alinierea pensiilor speciale, inclusiv a celor militare, la *principiul contributivității*, pentru a reduce povara fiscală și inechitatea. Comisia Europeană (CE) condusă de Ursula von der Leyen, a criticat România pentru progresele lente, iar tranșa a patra din PNRR din 2025, de peste 2 mld. euro, este în pericol din cauza neîndeplinirii acestui jalon, deci un șantaj condiționat de reforme impuse.

Reforma pensiilor din 2023, legiferată cu Legea 360/2023, a încercat recalcularea pensiilor militare pe baza contribuțiilor, dar în 2024 Curtea Constituțională a României (CCR) a anulat parțial, invocând neretroactivitatea și drepturile dobândite legitim. Comentariile românilor susțin fie eliminarea tuturor pensiilor speciale (având în vedere că 80% din pensionari au pensia medie 3000 lei pe lună, iar media pensiilor militare este dublă), fie menținerea numai a pensiilor militare și eliminarea celorlalte pensii speciale, care sunt de fapt privilegii.

În alte țări NATO situația este diferită. În SUA (cea mai puternică armată din lume) militarii se pot pensiona după 20 de ani de serviciu, cu pensie de 50% din solda de bază, sau după 30 de ani cu 75% iar sistemul este considerat ocupațional și există programe de reintegrare profesională¹⁴. În Franța (cea mai puternică armată din UE) pensia militară este ocupațională nu specială, începe după 17-27 de ani de serviciu, cu vârsta minimă 42-52 de ani și se calculează cu *procentaje diferențiate*¹⁵.

În România, unde *soldele sunt mult mai mici*, pensiile au procentaje mai mari (65-80% din venitul brut recent), dar reintegrarea pe piața muncii este limitată, lipsind programele de reconversie profesională. Dar aceste pensii totalizează numai 8 mld. lei pe an (adică 0,42% din PIB actual), față de 140 mld. lei pe an pentru pensiile civile. Dacă se aplică reformele cerute de UE pe bază de contributivitate (ca excepție față de alte armate) s-ar

¹³ Pentru neîndeplinirea jalonului 215, pensii speciale, Comisia Europeană a sancționat, miercuri, România; Comisia Europeană a inițiat suspendarea unei părți din plata celei de-a treia tranșe a PNRR către România, în valoare de 2 miliarde de euro. Această decizie urmează neîndeplinirii unor jaloane, inclusiv unul legat de pensiile speciale, potrivit Știri pe surse, disponibil la <https://www.mediafax.ro/economic/romania-pierde-2-miliarde-de-euro-din-pnrr-din-cauza-pensiilor-speciale>, accesat la 09.11. 2025.

¹⁴ Code de la Sécurité Sociale (actualizat 2025). Ordonanța din 1945 privind regimurile speciale. Articole: Reuters (2025-05-07); Jacobin (2025-03); Wikipedia (French special retirement plan, 2025-03-27); CLEISS.fr (2025).

¹⁵ Pensii Militare în România: O Comparatie cu SUA și Franța, Prezentare succintă a sistemelor; Military Compensation Website (defense.gov, 2025). NDAA Fiscal Year 2016 (Blended Retirement System). Articole: Military.com (2024-10-11; 2025-03-06); VA Claims Insider (2024-09-15); MOAA (2024-12-29), accesat la 11.11. 2025.

economisi până la 2 mld. lei pe an, deci sub amenințarea explicită a pierderii tranșei din PNRR, o *reducere generală a pensiilor militare cu până la un sfert* (nu a afirmat nimeni aceasta, dar aritmetica pe datele publice așa arată).

Pensiile militare, în medie duble față de civili, sunt în majoritate la ofițeri, neglijând gradele mici care au pensii mici. Militarii în retragere au avut perioade în care nu exista contributivitate deoarece în statul socialist se anulase impozitul pe salariu, unii militari avuseseră decorații care îi scuteau de orice impozit, iar toți plăteau o sumă procentuală pentru pensie suplimentară, deci este dificil să se treacă la un alt sistem de calcul.

Opiniem că pentru a rezolva problema penuriei de rezerviști, dacă nu se revine la armata cvasi-obligatorie, va trebui să se acorde un spor lunar la pensie sau la salariu pentru rezerviști, de exemplu 2000 lei pentru cei *Apt combatant*, 1000 de lei pentru *Apt necombatant* și nimic în plus pentru cei *Inapt serviciu militar* sau în retragere, din motive de economie.

Pare o variantă echitabilă ca militarii care au vârsta și vechimea pentru pensionare să primească o pensie civilă de la Casa Națională de Pensii Publice (CNPP) pe contributivitate (conform legii) care este mică din cauza vechimii reduse, dar în paralel și o pensie militară de la Casa de pensii sectorială a Ministerului Apărării Naționale (CPSMApN) de 50% din media lunară a ultimului an de armată. Altfel cariera militară devine neatractivă și degeaba se investește în armament modern dacă nu are cine să îl folosească eficient, așa cum se vede acum în Ucraina.

Pensiile militare din România, deși sunt justificate istoric și biologic ca fiind ocupaționale din cauza uzurii fizice și psihologice, sunt clasificate ca speciale în contextul legislativ actual, generând controverse. Acestea sunt acordate după min. 25 de ani de serviciu, cu o valoare medie de 6000 lei pe lună, totalizând 8 mld. lei pe an, deci o mică parte din bugetul anual. Totuși UE cere reformarea pensiilor speciale (inclusiv militare) prin PNRR pentru a le alinia la contributivitate, dar militarii și Curtea Constituțională (CCR) se opun justificat. Iar România nici nu are programe eficiente de reconversie profesională, ceea ce limitează opțiunile militarilor după pensionare.

Apare o contradicție (voită?) între subutilizarea forței de muncă autohtonă prin legislația care limitează dreptul la muncă al pensionarilor și lipsa forței de muncă (corelată cu șomajul tinerilor și bătrânilor), dar și cu imigrația legală și ilegală, justificată oficial prin nevoia de forță de muncă.

5. Rezerva activă a Armatei Române

Tânărul pensionar militar, rezervist al armatei, în unele situații trebuie să aleagă între pensie și salariu, iar dacă pensia este mai mare renunță la muncă, deși este capabil. Dar abilitățile lui profesionale și formarea profesională îl fac apt pentru funcțiile civile din armată, care de obicei sunt ocupate de tineri și tinere fără cunoștințe specifice militare, ci doar profesionale civile.

În opinia noastră, *orice militar trecut în rezervă cunoaște mai bine specificul muncii, și dacă este calificat sau recalificat prin reconversie profesională va fi un mai bun decident sau executant în orice funcție civilă*

din armată. În plus, se menține legătura cu organismul militar iar la mobilizare este deja încorporat. Așa că restricțiile impuse pensionarilor militari care doresc și pot să lucreze după pensionare (Legea 329/2009)¹⁶, mai ales în unități militare, unde au potențial de a ocupa funcții civile datorită calificărilor și experienței acumulate, nu au sens. După părerea noastră reintroducerea restricției de a cumula pensia cu salariul (Legea 199/2021) sunt contraproductive și subminează capacitatea armatei, cu sau fără intenție, iar economiile bugetare ar fi anulate de creșterea cheltuielilor pentru eficientizarea armatei.

De altfel CCR a declarat legea ca neconstituțională în 2023, argumentând că încalcă dreptul la muncă și creează discriminări între pensionari¹⁷. În 2025, aplicarea PNRR a reactualizat discuțiile pe tema pensiilor militare și a cumulului pensie-salariu, pentru sustenabilitate fiscală. Prin OUG nr 156/2024 pensionarii militari care lucrează în sectorul public ar putea fi obligați să aleagă între pensie și salariu, cu unele excepții pentru funcții esențiale sau greu de ocupat, cum sunt funcțiile civile din armată unde sunt necesare calificări militare și experiență, datorită expertizei lor unice. Aceste restricții penalizează militarii care au contribuit la securitatea națională.

Presiunea UE pentru reducerea deficitului bugetar al României, de la 8,5% în 2024 la 7% în 2025, și reformarea pensiilor speciale (inclusiv a celor militare, conform legislației românești!) a readus în discuție cumulul pensiei cu salariul, fără a ține cont de efectele negative ale înlocuirii cu civili fără experiență militară.

Argumentul că militarii pensionari sunt cei mai calificați pentru funcții civile în armată este susținut de mai multe considerente practice și logistice, în primul rând de calificările și experiența militarilor pensionari, bărbați și femei. Aceștia au expertiză unică și extinsă în logistică militară, medicină militară, construcții militare, instruirea personalului și învățământ militar, securitate, managementul crizelor și operațiuni strategice, care sunt greu de obținut în sectorul civil. Aceștia pot fi instructori militari și formatori în academiile și școlile militare, specialiști în logistică și mentenanța echipamentelor militare, funcționari civili în departamente de planificare, comunicații, resurse umane, asistență medicală, precum și consultanți în securitate națională și gestionarea crizelor. Dar și în alte domenii practice, cum sunt gestionarea arhivelor militare, coordonarea

¹⁶ Legea 329 din 2009 actualizată privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional publicată în Monitorul Oficial nr. 761 din 9.11.2009, disponibil la <https://legeaz.net/legea-329-2009-reorganizare-autoritati-institutii-publice>, accesat la 14.11.2025.

¹⁷ Înalta Curte de Casație și Justiție atacă la CCR legea pensiilor speciale, precum și legea prin care este interzis cumulul pensiei cu salariul, disponibil la <https://www.monitorulcj.ro/actualitate/111140-legea-pensiilor-speciale-atacata-la-ccr-de-magistrati>; Pensia și salariul la stat vor putea fi cumulate în continuare, în urma deciziei CCR, prin care legea care interzicea cumulul pensie+salariu a fost declarată neconstituțională, accesat la 15.11.2025.

proiectelor de infrastructură, administrarea resurselor umane, achiziția de materiale și echipamente etc. Toate acestea necesită cunoștințe specifice, pe care militarii pensionari le posedă datorită formării și experienței lor militare, în forțele terestre, aviație, marina, logistica, ordine publică, securitate națională etc. *Ca avantaj economic, angajarea militarilor pensionari în funcții civile ar reduce timpul și costurile de formare pentru personal nou și asigură continuitatea expertizei în armată.*

Motivul biologic pentru pensionarea timpurie, cum sunt uzura fizică și psihologică, după 20-25 de ani de serviciu (deci militari cu vârsta de 45 -55 de ani) aceștia pot avea probleme cronice de sănătate, în special musculo-scheletice, stres post-traumatic, ale organelor interne, senzoriale etc. care justifică dacă nu pensionarea medicală (în cazuri extreme) cel puțin **pensionarea timpurie**. Dar cei mai mulți, deși sunt *inapți pentru luptă*, sunt încă *apți pentru muncă*, deci pentru funcții civile care nu implică efort fizic intens și susținut, ci cunoștințe specifice.

România, spre deosebire de SUA și alte țări care au programe de reconversie profesională, nu are programe eficiente și face mai dificilă reintegrarea militarilor pe piața muncii. Deci funcțiile civile din armată ar putea fi o soluție optimă pentru a valorifica experiența militarilor pensionari, care ar cumula pensia pentru activitatea trecută cu salariul pentru activitatea prestată în prezent, până la vârsta standard de pensionare. Sistemul Național de Apărare și Securitate ar beneficia de *continuitate*, militarii pensionari cunosc procedurile și cultura organizațională a armatei, reducând erorile și timpul de adaptare pentru funcțiile civile.

Din punctul de vedere al securității, angajarea foștilor militari în funcții civile sensibile din armată *minimizează riscurile de securitate* comparativ cu angajarea civililor fără experiență militară. În privința eficienței, expertiza lor militară poate îmbunătăți activitatea în domenii ca logistica, instruirea, administrarea resurselor etc.

Chiar dacă se vor aplica aceste restricții, temporare probabil, sunt necesare *excepții* pentru militarii pensionari, în special pentru funcțiile civile din sistemul militar, dar și programe de reconversie profesională pentru funcții civile în armată. Noi, autorii acestui articol avem propria noastră experiență profesională pozitivă în această direcție.

Pentru a valorifica calificările și experiența militarilor pensionari în funcții civile, fără a compromite sustenabilitatea fiscală cerută de UE, sunt necesare măsuri coerente și logice, cum ar fi:

- reclasificarea oficială a **pensiilor militare ca ocupaționale** în legislația românească (în acord cu țările NATO și UE), separat de pensiile speciale ale magistraților și parlamentarilor (care sunt privilegii);

- exceptarea de la interdicția cumulului** pentru militarii care ocupă funcții civile în unități militare: logistică, instruire, administrație etc.

- programe de **reconversie profesională** prin cursuri de formare pentru militarii pensionari, axate pe competențe civile: management, securitate, informatică etc.

•negocierea României cu Comisia Europeană pentru o abordare mai nuanțată în **reforma pensiilor militare**, recunoscând natura lor *ocupatională*, în schimbul altor măsuri de reducere a deficitului bugetar, cum ar fi achizițiile masive din import.

6. Calculul pensiei militare conform legislației actuale

Calculul pensiilor militare actuale și viitoare din România este reglementat în principal de Legea nr. 223/2015 și alte acte normative relevante privind pensiile militare de stat, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv Legea nr. 282/2023, care ca orice legislație importantă este acoperită cu un hăț de reglementări, în care încercăm să clarificăm câteva aspecte, la nivel de septembrie 2025.

Baza de calcul a pensiei militare este în funcție de o perioadă de referință. Începând cu iulie 2024, baza de calcul a pensiei militare de stat a fost reprezentată de media soldelor lunare brute realizate la funcția de bază în *ultimele 12 luni consecutive de activitate*, actualizate cu indicele prețurilor de consum lunar la data deschiderii drepturilor de pensie. Baza de calcul a pensiei militare crește progresiv, pentru iulie - decembrie 2024 la 13 luni, ianuarie - iunie 2025 la 14 luni, iulie - decembrie 2025 la 15 luni consecutive și va continua semestrial cu câte o lună, astfel că în decembrie 2043 (când vor fi pensionați și actualii militari tineri), baza de calcul va ajunge la media 300 de luni, practic întreaga carieră militară de 25 de ani. (sindicatuleuropol.ro, snpp.ro, umbrela-strategica.ro.) Dar pentru ca scăderea să nu fie semnificativă, se vor actualiza veniturile prin actualizarea soldelor brute din perioada aleasă (!) cu indicele prețurilor de consum lunar, pentru a reflecta valoarea reală la data pensionării. (snpp.ro, umbrela-strategica.ro).

Cuantumul pensiei militare se calculează ca procentaj din baza de calcul, în funcție de vechimea efectivă în serviciu, pentru minimum 25 de ani din care cel puțin 15 ca militar, 65%, iar pentru fiecare an suplimentar se adaugă 1% din cuantumul pensiei, dar pensia netă nu poate depăși 100% din media soldelor lunare nete, corespunzătoare bazei de calcul. (snpp.ro, juridice.ro). Pensia netă este plafonată astfel încât să nu depășească media veniturilor nete corespunzătoare soldelor brute din baza de calcul (sindicatuleuropol.ro, juridice.ro). Deci în viitor cea mai mare pensie militară va fi cam la media soldelor dintre cel mai mic și cel mai mare grad al militarului respectiv.

La calculul pensiei se iau în considerare și sporurile pentru condiții deosebite, speciale și altele (de ex. participare la război), respectiv 1 an și 3 luni, 1 an și 6 luni și 2 ani¹⁸.

Vârsta standard de pensionare pentru militari a crescut în prezent la 60 de ani, cu o vechime efectivă (calendaristică) de min. 25 de ani, din care

¹⁸ Ce sporuri se iau în calcul la pensie? Cum se iau în calcul, disponibil la www.infopensii.ro > ce-sporuri-se-calculeaza-la-pensie accesat la 16.11. 2025.

cel puțin 15 ca militar¹⁹, iar începând cu 2031, vârsta standard de pensionare va crește progresiv până la 65 de ani, conform eșalonării prevăzută în Legea 223/2015²⁰. Până în 2035, vechimea minimă pentru pensionare la limita de vârstă rămâne de 25 de ani²¹, după care ar fi posibil să crească.

Legislația prevede mai multe **tipuri de pensie militară**:

- *Pensie de serviciu* pentru limită de vârstă, care se acorda tuturor celor care îndeplinesc condițiile minimale prezentate aici;
- *Pensie anticipată* care poate fi solicitată cu max, 5 ani înainte de vârsta standard, dacă sunt îndeplinite condițiile de vechime;
- *Pensie anticipată parțială*, care este similară pensiei anticipate, dar cu penalizări corespunzătoare la cuantum;
- *Pensie de invaliditate* se acordă militarilor care își pierd capacitatea de muncă din cauza unor accidente sau boli, în timpul serviciului militar, chiar dacă nu au legătură cu serviciul, dar cu condiția vechimii minime în armată;
- *Pensie de urmaș* se acordă urmașilor militarilor decedați în condiții specifice (misiuni sau accidente în timpul serviciului) cu cuantum calculat în funcție de solda de bază a decedatului²².

Indexarea pensiilor militare aflate în plată se face anual, din oficiu, cu rata medie anuală a inflației, comunicată de Institutul Național de Statistică, de exemplu în 2024, indexarea a fost de 13,8%²³. Pentru pensiile mai mici pot exista majorări suplimentare, de ex. în 2023, pensiile militare sub 10 000 lei au beneficiat de majorări suplimentare de 2,1 - 7,4% în funcție de cuantum²⁴.

Actualizarea pensiilor militare cu soldele militarilor activi a fost prevăzută începând cu 2024, ori de câte ori se majorează solda de grad sau de funcție, pentru a reflecta creșterile salariale din sistem, aplicat prin raportare la diferența dintre soldele actualizate și cele din baza de calcul din 2016. (romania.europelibera.org, legislație.just.ro), dar cum se va aplica practic?

¹⁹ M.Ap.N. casa de pensii.mai.gov.ro, umbrela-strategica.ro, disponibil la <https://emea.search.yahoo.com/search?ei=UTF-8&p=casapensii.mai.gov.ro%2C+umbrela-strategica.ro&fr=crmas>, accesat la 18.11. 2025.

²⁰ Legea nr. 223 din 24 iulie 2015, privind pensiile militare de stat, disponibil la https://casapensii.mai.gov.ro/documente/LEGE%20nr.%20223_2015.pdf, accesat la 21.11. 2025.

²¹ Noua lege a pensiilor. Principalele modificări privind limita de vârstă, stagiul de cotizare pentru femei și bărbați, disponibil la <https://ziare.com/pensii-romania/stagiul-cotizare-limita-de-varsta-femei-barbati>, accesat la 22.11. 2025.

²² Legea 223/2015, privind pensiile militare de stat, disponibil la <https://emea-search.yahoo.com/search?ei=UTF8&p=Legisla%C5%A3ia+prevede+mai+multe+tipuri+de+pensie+militar%C4%83&fr=crmas>, accesat la 23. 11. 2025.

²³ Totul despre pensiile românilor: recalculări, indexări, majorări, disponibil la https://www.dcbusiness.ro/totul-despre-pensiile-romanilor-recalculari-indexari-majorari_672178.html, accesat la 24.11. 2025.

²⁴ Idem.

Impozitarea pensiilor militare se face conform art. 101 din Codul Fiscal, cu 10% și un plafon neimpozabil de 3000 lei²⁵, iar impozitarea progresivă din Legea 282/2023 a fost declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională.

Comentariu

Există mai multe *aspecte controversate*, care vor impune modificări ulterioare, în primul rând impactul bugetar și cerințele PNRR. Modificările aduse pensiilor militare au fost criticate pentru lipsa de claritate și previzibilitate, generând riscuri pentru fondurile europene atrase. Unele prevederi au fost considerate neconstituționale, iar actualizările vor fi revizuite de Comisia Europeană, care probabil dorește să participăm la război exclusiv din obligație și nu din interes personal.

Recalcularea pensiilor militare existente, stabilite înainte de 2016, s-a făcut în următoarele 24 de luni de la intrarea în vigoare a Legii 223/2015, iar pensiile mai mici din calcul rămân la valoarea inițială, deci se păstrează quantumul existent. Dar exista numeroase plângeri privind *discriminarea și inechitățile* între pensionarii militari din perioade diferite, în special din cauza diferențelor la baza de calcul și a sporurilor incluse. (snpp.ro, presamil.ro).

Recomandările (casadepensii.mai.gov.ro) și observațiile rezultate privesc transparența și planificarea, deoarece modificările legislative intervin frecvent în România. (metropolitanlife.ro, casadepensii.mai.gov.ro). Au impact și misiunile speciale, participarea la misiuni în zone de conflict sau în condiții speciale influențează pozitiv quantumul pensiei prin sporurile acordate. (juridice.ro). Dacă pensionarii consideră că drepturile lor nu sunt respectate, aceștia pot să conteste, adresându-se instanțelor de contencios administrativ pentru revizuirea deciziei de pensionare (presamil.ro).

În viitor, pensiile militarilor vor fi calculate pe baza unei perioade de referință care se va extinde treptat la 25 de ani, cu o plafonare la 100% din media veniturilor nete și o indexare automată cu rata inflației. Vârsta de pensionare va crește la 65 de ani până în 2035, iar actualizările vor fi corelate cu majorarea soldelor militarilor activi.

Este important ca militarii să fie bine informați și să urmărească modificările legislative, deoarece sistemul este complex și schimbat frecvent, inclusiv prin consultarea Caselor sectoriale de pensii militare și a platformelor oficiale. (gov.ro, lege5.ro).

Pensiile militare din România, considerate în realitate ca **ocupaționale** din cauza uzurii fizice și psihologice a profesiei, sunt clasificate ca **speciale** în contextul legislativ actual, generând controverse și tensiuni, între recunoașterea meritelor militarilor și cererea de echitate socială. Oricum modificările legislative nu se pot aplica retroactiv, iar drepturile dobândite legal nu pot fi anulate.

²⁵ Concluzia CCR privind impozitarea pensiilor speciale și militare, disponibil la https://www.dcbusiness.ro/concluzia-ccr-privind-impozitarea-pensiilor-speciale-si-militare_-672136.html#google_vignette, accesat la 26.11. 2025.

Interdicția cumulului pensiei cu salariul, aplicată în trecut și rediscutată în 2025, descurajează militarii pensionari să ocupe funcții civile în armată, deși aceștia sunt cei mai calificați datorită experienței lor militare în logistică, instruire, securitate etc. Militarii pensionați ar trebui să fie valorificați în funcții civile pentru nevoia de continuitate și expertiză militară, dar se lovește de presiuni din partea UE pentru sustenabilitate fiscală și de lipsa programelor de reconversie profesională.

Exceptarea de la interdicție și programele de reconversie profesională ar putea răspunde atât nevoilor armatei și militarilor, cât și cerințelor UE.

Pe baza argumentelor biologice, istorice, economice, financiare, legislative și militare prezentate, ***se poate acționa legal pentru optimizarea acestui domeniu*** important, dar controversat al încheierii carierei militare active, dar și al rezervei armatei. Poate că ar trebui să se afle cine se opune acordării drepturilor militarilor.

Concluzii

Cariera militară nu mai are aura de eroism dobândită în Antichitate, în Evul Mediu și în Epoca Modernă, a devenit o profesie ca oricare alta, care acum nu mai merită recunoaștere prin salarizare și la pensionare, așa cum au magistrații, politicienii sau alți privilegiați ai perioadei.

Situația este paradoxală în aceste vremuri când războiul este peste tot, inclusiv în vecinătate și se fac pregătiri militare intense, iar practica arată că tehnica militară, oricât ar fi de modernă, nu face față fără factorul uman, care trebuie să fie atras și menținut în cariera militară și recompensat corespunzător la terminarea acesteia, altfel cariera militară nu va mai fi atractivă.

BIBLIOGRAFIE

Surse oficiale

Legea 329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional

Legea nr. 223 din 24 iulie 2015, privind pensiile militare de stat, emitent Parlamentul României, publicat în Monitorul Oficial nr. 556 din 27 iulie 2015.

Legea nr. 360 din 29 noiembrie 2023, privind sistemul public de pensii, Publicat în Monitorul oficial nr. 1089 din 4 decembrie 2023

Decizia CCR nr. 45/2025 (24 februarie 2025) privind interpretarea art. 109 din Legea 223/2015 (Monitorul Oficial nr. 557/2025).

Raport anual INS 2023 privind pensiile (Institutul Național de Statistică, secțiunea "Asigurări sociale").

Comunicate CNPP 2025: Date despre beneficiari și valori medii (cnpp.ro, iunie 2025).

Ordonanța de Urgență nr. 12/2025 (13 martie 2025) privind sprijinul financiar pentru pensionari (Monitorul Oficial).

Proiectul de Lege PLx 540/2024 pentru actualizarea cuantumului pensiilor militare (dezbateri Camera Deputaților, octombrie 2024; huhurez.com pentru analize).

Surse de autor

Viorel Ordeanu, „Retirement and Modern Demography” OAJ Gerontologi & Geriatric Med, 2025

Mirela Mustață, „Speranța de viață și durata de viață de-a lungul istoriei”, eAsistent.ro, disponibil la <https://www.easistent.ro/?p=7840>

ZIA A., Regulile Conclavului pentru alegerea unui nou papă. De la "Extra omnes" la fum alb, disponibil la <https://ziare.com/reguli-conclav/regulile-conclavului-pentru-alegerea-unui-nou-papa-1936799>

POP, C., Situația demografică în România: impactul asupra structurii populației în 2024, disponibil la <https://www.msnews.ro/situatia-demografica-in-romania-impactul-asupra-structurii-populatiei-in-2024>

Surse Web

Viața Medicală, disponibil la <https://www.viata-medicala.ro/dosar> ;

România are a treia cea mai mică speranță de viață din UE, disponibil la <https://www.digi24.ro/stiri/romania-are-a-treia-cea-mai-mica-speranta-de-viata-din-ue-cati-ani-traieste-in-medie-un-roman-2782739>
[stirileprotv.ro/stiri/actualitate/imbatrănirea-populatiei](https://www.stirileprotv.ro/stiri/actualitate/imbatrănirea-populatiei);

<https://www.wnn.ro/blog/ghid-financiar/cum-influenteaza-varsta-pensionarea> ;

Contributors 23 mar 2023 <https://www.contributors.ro/argumentul-demografic>;

Cum a fost inventată pensia. Cine au fost primii români care au beneficiat de pensie, disponibil la <https://playtech.ro/2024/cum-a-fost-inventata-pensia-cine-au-fost-primii-romani-care-au-beneficiat-de-pensie>;

Comisia Europeană a inițiat suspendarea unei părți din plata celei de-a treia tranșe a PNRR către România, în valoare de 2 miliarde de euro. disponibil la <https://www.mediafax.ro/economic/romania-pierde-2-miliarde-de-euro-din-pnrr-din-cauza-pensiilor-speciale>;

Înalta Curte de Casație și Justiție atacă la CCR legea pensiilor speciale, precum și legea prin care este interzis cumulul pensiei cu salariul, disponibil la <https://www.monitorulcj.ro/actualitate/111140-legea-pensiilor-speciale-atacata-la-ccr-de-magistrati>; Pensia și salariul la stat vor putea fi cumulate în continuare, în urma deciziei CCR, prin care legea care interzicea cumulul pensie+salariu a fost declarată neconstituțională;

Ce sporuri se iau în calcul la pensie? Cum se iau în calcul, disponibil la www.infopensii.ro/ce-sporuri-se-calculeaza-la-pensie;

- M.Ap.N. casa de pensii.mai.gov.ro, umbrela-strategica.ro, disponibil la [https://emea.search.yahoo.com/search?ei=UTF8&p=casapensii.mai.gov.ro%2C+umbrelastrategica.ro&fr=crmas](https://emea.search.yahoo.com/search?ei=UTF8&p=casapensii.mai.gov.ro%2C+umbrelastrategica.ro&fr=crmas;);
- Noua lege a pensiilor. Principalele modificări privind limita de vârstă, stagiul de cotizare pentru femei și bărbați, disponibil la <https://ziare.com/pensii-romania/stagiu-cotizare-limita-de-varsta-femei-barbati>;
- Totul despre pensiile românilor: recalculări, indexări, majorări, disponibil la https://www.dcbusiness.ro/totul-despre-pensiile-romanilor-recalculari-indexari-majorari_672178.html;
- Concluzia CCR privind impozitarea pensiilor speciale și militare, disponibil https://www.dcbusiness.ro/concluzia-ccr-privind-impozitarea-pensiilor-speciale-si-militare_672136.Htm l#google. Vignette;
- Military Compensation Website (defense.gov, 2025). NDAA Fiscal Year 2016 (Blended Retirement System). Articole: Military.com (2024-10-11; 2025-03-06); VA Claims Insider (2024-09-15); MOAA (2024-12-29); Reuters (2025-05-07: Europe's military pensions); ESPN Flash Report 2015/34 (Reform of military pensions in Romania); GAO Report (U.S. Military Retirement System Comparison);
- Playtech, disponibil la <https://playtech.ro/2025/cat-castiga-la-pensie-un-colonel-mai-un-ofiter-sau-un-subofiter-in-2025/>;
- HR România, disponibil la <https://hr-romania.ro/calculator-pensie-militara-2025/>;
- Banii Noștri, Calculator pensii militare, disponibil la <https://www.baniiinostri.ro/calculator-pensie-militara-2025/care-analizeaza-legislatia-si-calcululele-pensiilor-militare-in-2025/>;

